

Iseseisev töö nr 8

MÕÕDETAVAD ÕPITULEMUSED

Õpilane

- mõistab häälega ja endamisi lugedes teksti sisu, oskab vastata teemakohastele küsimustele;
- oskab töötada tekstiga eakohaste juhiste alusel;
- oskab eristada väidet, küsimust, palvet, käsku, keeldu;
- tunneb ära jutustuse, luuletuse, mõistatuse;
- oskab loetu kohta arvamust avaldada;
- oskab kuulata eakohast teksti ja toimida saadud sõnumi kohaselt;
- oskab küsimuste toel arusaadavalt edasi anda lugemispala sisu;
- oskab kõnes ja kirjas kasutada terviklauseid;
- oskab kirjas õigesti märkida tegusõna pöördelõppe;
- oskab kasutada suurt algustähte lause alguses, inimese- ja loomanimedes ning tuntumates kohanimedes;
- oskab kirjutada etteütlemise järgi.

ÜLESANNE 1. KUULAMINE

Kuula luuletust ja täida lüngad.

LUMELAPSED

Ma tegin lumememme. Väga kurva moega.
Sest ta on üksinda. Tal pole ühtki poega.
Siis tegin lumepoisi. Porgandi tõin ninaks.
Kurb-valge lumepoiss saab äkki nagu minaks.
Ta õdesid ja vendi enesele soovib.
Seepärast mätsin pisikesi palle hoovis.
Teen pähe suud ja silmad lumeperele,
saan kõikidega tuttavaks ja terele.
Mind vaatab uudistades lumetrobikond.
Nad pärivad: „Kas lapsed sinu hobi on?“

Heljo Mänd

Loen sulle luuletuse ette teist korda.

Edasi lahendab igaüks ülesandeid selles järjekorras ja selles tempos, nagu talle sobib.

SOOVITUSLIK HINDAMISJUHE

Ülesanne	Vastused		Hindamine	Punktid
	A	B		
1 Kuulamine	tegin üksinda ninaks saab õdesid hoovis silmad kõikidega	kurva ühtki tegin nagu enesele mätsin lumeperele tuttavaks	Iga õigesti täidetud lünk – 1 punkt; kokku 10 punkti Veatu õigekiri kõigis sõnades – 1 punkt	11

	uudistades päriivad	vaatab lapsed		
2 Lugemine	Lõikude järjestus: 1, 3, 5, 4, 2	Lõikude järjestus: 2, 1, 5, 4, 3	Iga õige number – 1 punkt; kokku 5 punkti	15
	Samatähenduslikud sõnad tekstist: kärekülmi käega ulatuvas kõrguses vastutulija	Samatähenduslikud sõnad tekstist: ruttama uudistama möödamineja	Iga sobiv sõna või väljend – 1 punkt; kokku 3 punkti	
	1) härmatis puudel, lumi kräunumine, majaseinte ja telefonipostide paukumine (vähemalt 2 sobivat – 2 punkti) 2) näevad leevikesi – 1 punkt 3) düüi-düüi-vile – 1 punkt 4) Leevikesed tulevad parkidesse ja puisteedele – 1 punkt 5) Leevikeste vaatamine, teiste inimeste naeratus – 2 punkti	1) külmi ilm – 1 punkt 2) punapugulised, musta pea ja sabaga – 2 punkti 3) sireliseemneid – 1 punkt 4) nad ei lenda ära – 1 punkt 5) leevikeste saabumine inimasulasse näitab ilma külmenemist – 2 punkti	Iga õige vastus 1 või 2 punkti; kokku 7 punkti	
3 Kirjutamine	Ei ole sepp ega puusepp, aga on esimene sillameister? Külmi / pakane	Pehmem kui vill, külmem kui kivi, lendab kui lind? Lumi	Sõnade loogiline järjestus mõistatuses – 1 punkt Sobiv vastus – 1 punkt Veatu ära kiri – 1 punkt	3
4 Lugemine	jaanuar, esmaspäev, aasta, kevad, sajand	märts, nädal, suvi, kuu, reede	Iga õige otsustus – 0,5 punkti; kokku 4 punkti Lisatud ajahikud – kumbki – 1 punkt; kokku 2 punkti	6

5 Kirjutamine	Täna oli meie kooli loodussõprade ringis tore päev. Kõik võtsid staadionile kaasa oma koduse lemmiklooma. See oli lausa näitus! Meelise ja Marguse koerad Tommy ning Prints hullasid omavahel. Marge kilpkonn Kiki ukerdas vaikselt omaette. Aga loodusõpetuse õpetaja Kuusik oli puuriga kaasa toonud kaks armast kanaarilindu.	Eesti naaberrigid on Läti, Venemaa ja Soome. Meie võime nimetada end põhjamaaks. Seega on talved meil üsna külmad, suved seevastu aga soojad. Seetõttu eelistavadki eestlased puhata suviti oma maal. Mõnus on supelda nii Pärnu lahes kui ka Peipsi järves. Kellel aega ja raha on, käib jaanuarikuus puhkamas lõunamaal.	Iga õigesti täidetud lünk – 0,5 punkti	8
6 Kirjutamine	oli – olen võtsid – võtan hullasid – hullan ukerdas – ukerdan	on - olen võime – võin nimetada – nimetan eelistavadki – eelistan puhata / puhkamas – puhkan	Iga tegusõna – 1 punkt; kokku 3 punkti Iga tegusõna muutmine – 1 punkt; kokku 3 punkti Veatult kirjutatud sõnad – 1 punkt	7

KOKKU 50 PUNKTI

HINDAMINE

- 45 – 50 punkti (90–100%) – hinne 5
- 35 – 44,5 punkti (70–89%) – hinne 4
- 22,5 – 34,5 punkti (45–69%) – hinne 3
- 10 – 22 punkti (20–44%) – hinne 2
- 0 – 9,5 punkti (0–19%) – hinne 1

Iseseisev töö nr 9

MÕÕDETAVID ÕPITULEMUSED

Õpilane

- loeb õpitud teksti selgelt, ladusalt, õigesti ja sobiva intonatsiooniga;
- mõistab häälega ja endamisi lugedes teksti sisu, oskab vastata teemakohastele küsimustele;
oskab töötada tekstiga eakohaste juhiste alusel;
- tunneb ära luuletuse, vanasõna;
- oskab loetu kohta arvamust avaldada;
- oskab kuulata eakohast teksti ja toimida saadud sõnumi kohaselt;
- oskab küsimuste toel arusaadavalt edasi anda õppeteksti, lugemispara sisu;
- eristab silpi, sõna, liitsõna.

ÜLESANNE 1. KUULAMINE

Kuula ilmateadet ja märgi missugune ilm nendes linnades on.

ILMATEADE

Tallinnas sajab hommikul vihma, pealelõunal aga paistab päike.

Tartus on ilm pilves.

Narvas sajab lund.

Rakvere puhub idatuul ja sajab lumelörtsi.

Kärdlas puhub läänetuul ja vihmased kestab terve päeva.

Kuressaares on ilm päikesepaisteline ning tuul puhub lõunast.

Pärnu kohal on taevast pilvine.

Viljandis sajab lumelörtsi.

Valgas on päikesepaisteline ilm, aga tuul puhub põhjast.

Raplas on ennelõunal päikeseline ilm, aga õhtupoolikul algab tihe vihmased.

Loen sulle ilmateate teist korda ette.

Edasi lahendab igaüks ülesandeid selles järjekorras ja selles tempos, nagu talle sobib.

SOOVITUSLIK HINDAMISJUHE

Ülesanne	Vastused		Hindamine	Punktid
	A	B		
1 Kuulamine	Märgid linnade juures: Tallinn: vihm, päike Narva: lumi Kärdla: läänetuul, vihm Pärnu: pilv Valga: põhjatuul, päike	Märgid linnade juures: Tartu: pilv Rakvere: idatuul, lumi Kuressaare: päike, lõunatuul Viljandi: lumi Rapla: päike, vihm	Iga õige märk õige linna juures – 1 punkt; kokku 8 punkti Töökäsu täitmine (6.linna juures kaks märki): 1 punkt Märkidest ja linnast lähtuv lause – 1 punkt Veatu õigekiri – 1 punkt	11
2	Tegelased: noorem õde, vanem õde, vend, ema (samuti õige, kui märgitud kolm last)		Iga õige tegelane – 0,5 punkti; kokku 2 punkti	13

Lugemine	<p>Vend on märganud, et kuu kõnnib alati temaga kaasas.</p> <p>Vanem õde arvab, et nende pere meeldib kuule.</p> <p>Enna teab, et kuu ei käi inimestega kaasas pilves ilmaga.</p> <p>Enna on kindel, et kuu ei kuku taevast alla.</p> <p>Noorem õde usub, et kuu tuju paistab välja tema välimusest.</p> <p>Enna räägib, et kuu peal on mäed ja mered.</p>	<p>Vend tahab teada, kas kuu on uudishimulik.</p> <p>Vanem õde ütleb, et kuu käib igaihega kaasas.</p> <p>Noorem õde kardab, et kuu võib taevast alla kukkuda.</p> <p>Vanem õde arvab, et kuu on taevas üksik ja kurb.</p> <p>Noorem õde ütleb, et ümmargune kuu on alati rõõmsas tujus.</p> <p>Enna polnud selle peale tulnud, et laste silmad on kui mered.</p>	Iga õige tegelane lause alguses – 1 punkt – kokku 6 punkti	
	saab, kuu, vend,. me, on, ta nii	ja, miks, ta, aeg, just, käib, me, vist	Kokku 5 punkti: iga puuduv sõna ja vale otsustus võtab maha 0,5 punkti	
3 Kirjutamine	4, 1, 5, 3, 2 Õpilasel on võimalus leida riimuvad sõnad ka loetud tekstist.	3, 4, 5, 1, 2 Õpilasel on võimalus leida riimuvad sõnad ka loetud tekstist.	Iga õigesti leitud riimuv sõna – 1 punkt; kokku 5 punkti Iga õigesti kirjutatud riimuv sõna – 1 punkt; kokku 5 punkti	10
4 Kirjutamine	sa-gi-nal praa-dis kan-nab unis-tab tee-klaas	sa-mu-ti loo-mu-lik val-la-tu ema sea-praad	Iga õigesti poolitatud sõna – 1 punkt (kui sõna on õige, kuid valesti poolitatud, siis 0,5 punkti)	5
5 Lugemine	Hiired piiksuvad – hakkab sadama Jänes teeb palju jälgi lumele – tuleb hea ilm, läheb soojaks Kass sööb rohtu – hakkab sadama Külm veebruar – soe suvi Külm detsember – külm juuni	Palju hiiri sügisel – soe / pehme talv Aiateibad pauguvad – läheb külmaks Soe detsember – soe juuni Soe veebruar – külm suvi Kass otsib sooja kohta – hakkab vihma sadama	Iga sobiv seos – 1 punkt	5

KOKKU 44 PUNKTI

HINDAMINE

39,5 – 44 punkti (90–100%) – hinne 5

31 – 39 punkti (70–89%) – hinne 4

20 – 30,5 punkti (45–69%) – hinne 3

9 – 19,5 punkti (20–44%) – hinne 2

0 – 8,5 punkti (0–19%) – hinne 1

Iseseisev töö nr 10

MÕÕDETAVAD ÕPITULEMUSED

Õpilane

- loeb õpitud teksti selgelt, ladusalt, õigesti ja sobiva intonatsiooniga;
- mõistab endamisi lugedes teksti sisu, oskab vastata teemakohastele küsimustele; oskab töötada tekstiga eakohaste juhiste alusel;
- oskab eristada küsimust;
- oskab kuulata eakohast teksti ja toimida saadud sõnumi kohaselt;
- oskab küsimuste toel arusaadavalt edasi anda lugemispala sisu;
- eristab häälikut ja tähte, täis- ja kaashäälikut, häälikuühendit, silpi, sõna, liitsõna;
- oskab täishäälikuid õigesti kirjas märkida;
- teab peast tähestikku

ÜLESANNE 1. KUULAMINE

Kuula luuletust ja täida ülesanded. Tõmba ring ümber tähtedele, mis poes müügil olid. Vasta luuletuse järgi.

MULL

Venno Loosaar

Ühel päeval mõtles Mull:
liiga vähe tähti mul.
Vaja minna tähepoodi,
sinna kaupa eile toodi.

Kauplus oli uhke, suur,
letil laiutas üks U.
A ja G ning S ja T –
mida oskaks tahta veel!
Terve rodu R-e reas,
K ja Ö, kel täpid peal.
Aknal poosetasid O-d,
kaupmees välismaalt nad toond.

Mull käis ringi, hindu tingis,
ütles, sõbrale et kingiks.
Ütles, odavat ei taha,
kalli jaoks ei jätku raha.
Valis neli tähte välja
ja siis tormas uksest välja.

Mull ta poodi minnes oli,
mullikas, kui välja tuli.

Loen sulle luuletuse teist korda ette.

Edasi lahendab igaüks ülesandeid selles järjekorras ja selles tempos, nagu talle sobib.

SOOVITUSLIK HINDAMISJUHE

Ülesanne	Vastused		Hindamine	Punktid
	A	B		

1 Kuulamine	A, S, K, U :	G, T, Ö, O	Kõik tähed õigesti märgitud – 4 punkti; iga märkimata või valesti märgitud täht võtab maha 1 punkti	8
	Mull Mullikas I, K, A, S		Iga õige vastus – 1 punkt; kokku 3 punkti	
	Skeem näite järgi		Sobiv skeem – 1 punkt	
2 Lugemine	1) ABD-raamat	1) a, b, d	Õige vastus – 1 punkt	12
	2) Ta oli valvas – kaitses maja varaste eest. Ta oli ärgas – oli äratuskella eest.	2) Ühe raamatutrükkija märgiks oli kukk ja tema trükkis esimesena. Kuna hea ABD-raamat, siis ka teised trükkisid kuke teistesse aabitsatesse.	Täielik vastus – 2 punkti; osaline – 1 punkt	
	3) Kuke pilt oli raamatu lõpus – kes suutis raamatu lõpuni lugeda, oli lugemise selgeks saanud.	3) Raamatu lõppu.	A: Täielik vastus – 2 punkti; osaline – 1 punkt B: Õige vastus – 1 punkt	
	4) Kui pildid on juures, jäävad sõnad paremini meelde.	4) Kuke pilt oli raamatu lõpus – kes suutis raamatu lõpuni lugeda, oli lugemise selgeks saanud.	A: Õige vastus – 1 punkt B: Täielik vastus – 2 punkti; osaline – 1 punkt	
	5) 500 a tagasi – sai tahvlist raamat 100 a tagasi – sai aabits praeguse nime 70 a tagasi – värvilised illustratsioonid		Iga õige vastus – 1 punkt; kokku 3 punkti	
	Siis hakati tegema ka piltidega aabitsaid. aabitsaid, hakati, ka, piltidega, siis, tegema	Värvilisi pilte aga veel ei olnud. aga, ei, olnud, pilte, veel, värvilisi.	Õige lause – 1 punkt Õigesti järjestatud sõnad – 2 punkti; iga eksimuse võtab maha 0,5 punkti	
3 Kirjutamine	1) Leia omadussõnad. 2) Tõmba valesti kirjutatud sõnad maha. 3) Täida lüngad.	1) Leia nimisõnad. 2) Täida tabel. 3) Tõmba maha sõna, mis ei sobi ritta.	Iga sobiv töökäsk – 1 punkt; kokku 3 punkti Veatu õigekiri – 3 punkti; iga viga võtab maha 0,5 punkti	6
4 Lugemine	looma-aia sala-kuulaja kahe-jalgsetele kirbu-kaotamise särav-puhtale haru-harva kirbu-kari õle-kõrre jõe-põhja	puu-oksalt looma-aeda sala-kuulaja sala-märke kase-tohule looma-aia jänese-puuride jänese-puuride jänku-papad	Kokku 10 punkti; iga eksimuse võtab maha 1 punkti	10

	õle-kõrre aja-kirjas Looma-riik	puuri-üksed seest-poolt kase-tüvelt		
--	---------------------------------------	---	--	--

KOKKU 36 PUNKTI

HINDAMINE

32,5 – 36 punkti (90–100%) – hinne 5

25 – 32 punkti (70–89%) – hinne 4

16 – 24,5 punkti (45–69%) – hinne 3

7 – 15,5 punkti (20–44%) – hinne 2

0 – 6,5 punkti (0–19%) – hinne 1

Iseseisev töö nr 11

MÕÕDETAVID ÕPITULEMUSED

Õpilane

- loeb õpitud teksti õigesti;
- mõistab endamisi lugedes teksti sisu, oskab vastata teemakohastele küsimustele; oskab töötada tekstiga eakohaste juhiste alusel;
- oskab kuuldu, vaadeldu ja loetu kohta arvamust avaldada;
- oskab kuulata eakohast teksti ja toimida saadud sõnumi kohaselt;
- oskab kõnes ja kirjas kasutada terviklauseid;
- oskab end arusaadavalt väljendada suhtlusolukordades;
- eristab häälikut ja tähte, täis- ja kaashäälikut, häälikuühendit, silpi, sõna, liitsõna, lauset;
- oskab täis- ja suluta kaashäälikuid õigesti kirjas märkida.

ÜLESANNE 1. KUULAMINE

Kuula juttu ja ühenda tegelased tegevustega, mida nad tegid.

EESTIMAA SÜND

Siis, kui Eestimaad veel polnud, ujus ükskord kilpkonn meres. Temast lendas kurg üle.

„Sa ei oska lennata, va kilpkonn! Ma olen sinust parem!“ hakkas kurg kiitlema.

„Ei, mina olen parem,“ vastas kilpkonn. „Ma oskan sinust paremini sukelduda.“

„Ei, mina!“ vehkles kurg tiibadega.

„Ei, mina!“ podises kilpkonn vastu.

Nii vaidlesid kurg ja konn seitse aastat. Vanajumal vaatas nende vaidlust pealt ja lootis, et nad ükskord ometi järele jätavad. Kuid kurg ja kilpkonn olid kangust täis ega jätnud. Lõpuks vanajumal vihastas ja saatis vaidlejate poole suure kivimüraka lendu. Ta tahtis kurge ja kilpkonna vaid pisut ehmata. Ent kivi oli ilmatu suur ja kui see vette plartsatas, ehmusid kilpkonn ja kurg nii, et heitsid mõlemad hinge. Nendest said Saare- ja Hiiumaa. Kivist sai aga Eestimaa mandriosa. Vanajumalal tuli oma teo pärast suur kurbusepisar silma. See oli nõnda kibe, et kui ta kivile kukkus, uuristas ta sinna kohe veesilma – Võrtsjärve.

Kui Eestimaa kivisele pinnale esimesed inimesed elama asusid, hakkasid nad kividega võideldes põldu harima. See oli raske töö. Vanajumalale tuli neid töökaid inimesi vaadates jälle oma tegu meelde. Ta avas ühel päeval taevaluugid ja laskis Peipsi järvel alla maa peale tulla. Et inimestel pärast tööd vähemalt juua oleks. Eks ta tundis natuke piinlikkust selle maa asukate ees – paljudele teistele rahvastele oli ta ju paremad maad andnud.

Tõnu Seero

Loen sulle jutu teist korda ette.

Edasi lahendab igaüks ülesandeid selles järjekorras ja selles tempos, nagu talle sobib.

SOOVITUSLIK HINDAMISJUHE

Ülesanne	Vastused		Hindamine	Punktid
	A	B		
1 Kuulamine	Kilpkonn: Ujus meres. Kiitles, et on parem sukelduja.	Kurg: Lendas üle mere. Hakkas esimesena kiitlema.	Iga õige ühendamine või mitteühendamine – 1 punkt	15

	<p>Kiitles, et on teisest parem. Vaidles seitse aastat. Suri ehmatusest. Vanajumal: Kuulas pealt kilpkonna ja kure vaidlust. Vihastas kilpkonna ja kure peale. Saatis vaidlejate pihta kivi. Nuttis kurbusest. Tekitas Peipsi järve.</p>	<p>Kiitles, et on teisest parem. Vaidles seitse aastat. Suri ehmatusest. Inimene: Asus elama Eestimaa pinnale. Haris põldu. Töötas usinalt.</p>		
<p>2 Lugemine</p>	<p>Pääsuke on rändlind. – õige Suitsupääsukese sulestik on must-valge. – vale Suitsupääsuke ehitab pesa jämedamale puuoksale. – vale Suitsupääsukese lennukiirus on kuni 120 kilomeetrit tunnis. – õige Inimesed on andnud suitsupääsukesele palju erinevaid nimesid. – õige Inimesed kardavad suitsupääsukest. – vale Harksaba lauluks on midli-madli-kudli-kadli. – õige Suitsupääsuke valiti Eesti rahvuslinnuks üle 40 aasta tagasi. – õige</p>	<p>Rukkilill valiti meie rahvuslilleks 1969. aastal. – õige Rukkilill kasvab rukkipoollul. – õige Põllumees jälgib, et rukkilille seemned õigel ajal mulda saaksid. – vale Rukkilille õis on sinist värvi. – õige Kõigis maades on kombeks süüa musta leiba. – vale Rukkist küpsetatakse heledat saia. – vale Rukkilill on olnud meie rahvuslill üle saja aasta. – vale Autori arvates võiks rukkipea pilt olla iga koolisöökla seinale. – vale</p>	<p>Iga õige otsustus – 1 punkt; kokku 8 punkti</p>	<p>14</p>
	<p>Iga sobiv sõna tekstist. Kui õpilane pakub kaashäälikuühendis olevat ülipikka häälikut, siis lugeda ka see õigeaks (näiteks: kül^uvab).</p>		<p>Iga sobiv sõna – 1 punkt; kokku 6 punkti</p>	

<p>3 Kirjutamine</p>	<p>Mida me kogume? Mina kogun kleepse – kas nätsust saadud või lihtsalt poest ostetuid. Veel kogun ma udupilte, nende peale võib kirjasõpradele kirju kirjutada. Kogun ka kommi- ja šokolaadipabereid ja kontrolltöid (on hea paari aasta pärast titetöid vaadata).</p>	<p>Mida me kogume? Mina kogun kivikesi ja teokarpe. Need kivid olen saanud Võrtsjärve äärest, Pärnust mere äärest ja kodu juurest kraavipõhjast. Kui ma oma kive vaatan, tuleb mulle meelde, kust ma nad / need leidsin.</p>	<p>Iga sobivalt täidetud lünk – 0,5 punkti, kokku 14 punkti</p>	<p>15</p>
	<p>Sobivalt lõpetatud lause. Kui laps on lõpetanud mõlemad laused ja need ei räägi teineteisele vastu, siis on ülesanne samuti õigesti täidetud.</p>	<p>Sobiv põhjendus – 1 punkt</p>		
<p>4 Kirjutamine</p>	<p>Lapsed jooksid trepist üles ja alla. Kali vahutas kannus. Tõmba linad voodis sirgu! Maja ees sirgub erkroheline muru. Ära topi näppu ninna! Vee pinnal ulpis vana paat. Ta on sündinud samal päeval nagu minagi.</p>	<p>Arst torkas suure vedelikku täis villi katki. Sina õpid juba kolmandas klassis. Suured kassid kräunusid akna all. Miks sa kannad seda rasket kotti? Ma ei taha kooli minna. Ehitajad tõmbasid ümber ohtliku ala kollase paela. Isa töötab linnas.</p>	<p>Kokku 5 punkti – iga eksimus võtab maha 0,5 punkti</p>	<p>5</p>
<p>5 Lugemine</p>	<p><u>karuohakas</u>, <u>nurmenukk</u>, kaalikas, <u>pääsusilm</u>, rabarber <u>mustsõstar</u>, apelsin, <u>granaatõun</u>, ananass, maasikas, <u>põldmari</u> <u>trollibuss</u>, <u>autobuss</u>, tramm, <u>veoauto</u>, <u>jalgratas</u>, takso, lennuk martsipan, <u>koorekompvek</u>, šokolaad, <u>šokolaadikook</u>, küpsis <u>jõehobu</u>, hobune, <u>põldhiir</u>, <u>kitsetall</u>, tiiger, <u>jääkaru</u>, rebane</p>	<p><u>suitsupääsuke</u>, pelikan, leevike, <u>hallvares</u>, <u>kühmnokklui</u> <u>peakapsas</u>, <u>aeduba</u>, hernes, <u>mugulsibul</u>, kaalikas, <u>hapukurk</u> sebra, <u>kõnnitee</u>, <u>sõidutee</u>, <u>liiklusmärk</u>, politseinik, ristmik <u>kartulisalat</u>, hamburger, pasteet, <u>singirullid</u>, munavõi, kukkel <u>jalgpall</u>, tennis, <u>korvpall</u>, <u>kaugushüpe</u>, suusatamine, <u>iluuisutamine</u></p>	<p>Kokku 10 punkti – iga eksimus võtab maha 0,5 punkti</p>	<p>10</p>

KOKKU 59 PUNKTI

HINDAMINE

53 – 59 punkti (90–100%) – hinne 5

41,5 – 52,5 punkti (70–89%) – hinne 4

26,5 – 41 punkti (45–69%) – hinne 3

12 – 26 punkti (20–44%) – hinne 2

0 – 11,5 punkti (0–19%) – hinne 1

Iseseisev töö nr 12

MÕÕDETAVAD ÕPITULEMUSED

Õpilane

- mõistab endamisi lugedes teksti sisu;
- oskab töötada tekstiga eakohaste juhiste alusel;
- oskab eristada väidet, küsimust, palvet, käsku, keeldu;
- oskab kuuldu, vaadeldu ja loetu kohta arvamust avaldada;
- oskab kuulata eakohast teksti ja toimida saadud sõnumi kohaselt;
- oskab küsimuste toel arusaadavalt edasi anda lugemispala sisu;
- oskab kõnes ja kirjas kasutada terviklauseid;
- eristab häälikut ja tähte, täis- ja kaashäälikut, häälikuühendit;
- oskab kirjutada omasõnade algusse *k, p, t*, tuntumate võõrsõnade algusse *g, b, d*;
- oskab piiritleda lauset ja panna lauselõpumärke;
- oskab kasutada suurt algustähte lause alguses.

ÜLESANNE 1. KUULAMINE

Kuula juttu ja tee rist õige lauselõpu ette.

HOBIDE PAHAD POOLED

Oli teisipäeva õhtu ja issi ja onu Andres tulid jõusaalist.

„Sa, Petra, oled juba suur tüdruk ja võiksid ka hakata sporti tegema,“ ütles issi. „Tule järgmine kord meiega koos rauda tõstma!“

„Mina ei jaksa rauda tõsta,“ ütlesin. „Ma olen selleks liiga väike!“

Issi ja onu Andres hakkasid naerma.

„Kui sa käiksid meiega paar-kolm korda nädalas jõusaalis, siis kasvaksid ka sulle suured musklid,“ ütles onu Andres ja näpistas mu käsivart. „Võib-olla mitte päris nii suured nagu meil, aga nii suured ikka, et jaksad kergesti rauda tõsta.“

Mina ütlesin, et ma ei taha suuri muskleid. Ja selliseid karvaseid jalgu, nagu issil ja onu Andresel on, ma ka ei taha. Aga ujumine oleks päris tore. Ma võiksin hakata suurest peast näkineiuks, sest on jube ilus, kui pikad juuksed vees hõljuvad.

„Ujumine on täitsa hea hobi,“ oli ka onu Andres nõus. „Aga pikad juuksed võid ära unustada. Ühelgi tippujugal ei ole pikki juukseid, sest need segavad.“

„Jah, peaaegu kõigil tippujujatel on kiilas pea,“ ütles ka issi. „See nimelt vähendab veetakistust. Kas sa tead, mis asi on veetakistus?“

Mina ütlesin, et on, mis on, et ma vist ei tahagi ujujaks hakata.

„Kahju,“ arvas onu Andres. „Kiilas peanupp oleks sulle kindlasti hästi sobinud.“

„Sa oled täitsa tobe,“ ütlesin ma. „Sa võid endal pea paljaks ajada, kui tahad! Mina hakkan hoopis ratsutama!“

„Hakka jah,“ kiitis issi ja ajas suu viltu. „Sul pole muidugi midagi rangjalgade vastu?“

Ma ei teadnud, mis rangjalad on. Issi rääkis siis, et inimestel, kes harrastavad väikesest peale ratsutamist, lähevad jalad kõveraks.

„Mida hullemad rangjalad, seda parem ratsutaja,“ ütles issi.

„Ja seda paremini püsib ta hobuse seljas,“ lisas onu Andres. „Kui ratsanik istub hobuse seljas, ei märka keegi, et tal on kõverad jalad. Aga oota ainult, kuni ta seisab või kõnnib!“

Mõtlesin, et ma ei taha ikkagi ratsutama hakata. Ma ei taha endale rangjalgu ega suuri muskleid ega karvaseid sääri ega ka mitte kiilast peanuppu.

„No aga korvpallis pole vist midagi paha,“ tuli issile äkki meelde. „Korvpallurid on pikad ja peenikesed ja tavaliselt sirgete jalgadega. Nad põrgatavad päevad läbi palli ja viskavad seda korvi. See on ju päris vahva, või kuidas?“

Arvasin, et korvpall võiks tõesti päris vahva olla. Palli põrgatamiseks ei ole kindlasti vaja suuri muskleid ega kiilast pead.

„Ainult et nad on tavaliselt väga pikad, kaks meetrit ja ülegi,“ hoiatas onu Andres. „Korvpallurid venivad juba lapsena pikemaks kui teised. Küsi ükskõik millisel kahemeetrise inimeselt, mis ta hobi on. Ma võin kihla vedada, et peaaegu kõik nad mängivad korvpalli.“

Mina ei taha kahemeetriseks kasvada. Minu arvates olen ma praegu just parajalt pikk. Ja kui ma kunagi kooli lähen, siis ei taha ma olla kõigest teistest lastest ja õpetajatest pikem. Muidu pannakse mind kindlasti otse ülikooli.

„Aga näiteks kuulitõukajad ei pea pikad olema,“ ütles issi siis ja naeris. „Piisab, kui jaksad tõugata kuuli kaugemale kui teised.“

„Selleks on muidugi jõudu ka vaja,“ ütles onu Andres. „Pead olema suur ja paks ja lihaseline. Sa pead hakkama kohe praegu ennast paksuks sööma. Mõttele, kui tore on, kui võid iga päev nii palju jäätist ja limonaadi ja hamburgerit ja friikartuleid süüa, kui ise tahad!“

Issi ja onu Andres hakkasid jälle naerma, aga mul ei olnud üldse naerutuju. Minu meelest tegid issi ja onu Andres minu üle nalja.

Kristiina Kass

Loen sulle jutu teist korda ette.

Edasi lahendab igaüks ülesandeid selles järjekorras ja selles tempos, nagu talle sobib.

SOOVITUSLIK HINDAMISJUHE

Ülesanne	Vastused		Hindamine	Punktid
	A	B		
1 Kuulamine	1. ... isa ja onu Andresega. 2. ... ta on liiga väike. 3. ... kõverad jalad. 4. ... kõnnib. 5. ... peenikesed ja tavaliselt sirgete jalgadega. 6. ... ta ei soovinud koolis teistest pikem olla. 7. ... jaksama tõugata kuuli teistest kaugemale. 8. ... ta sai aru, et isa ja onu narrivad teda.	1. ... jõusaalis. 2. ... saada näkineiuks. 3. ... kõveraks. 4. ... kaks meetrit pikad. 5. ... ta ei soovinud koolis teistest pikem olla. 6. ... jäätist. 7. ... suur ja lihaseline. 8. ... talle tegi nalja Petra narritamine.	Iga õige valik – 1 punkt	8
2	2, 5, 1, 4, 3	4, 1, 2, 5, 3	Iga õige otsustus – 1 punkt; kokku 5 punkti	18

Lugemine	Tekstist lähtuvad küsimused ja vastused.		Iga sobiv küsimus – 1 punkt; kokku 4 punkti Iga küsimus algab erineva küsisõnaga – 1 punkt Iga sobiv vastus – 1 punkt; kokku 4 punkti Veatu õigekiri – 4 punkti; iga eksimus võtab maha 0,5 punkti	
3 Kirjutamine	Sobivad sõnad tekstist		Iga sobiv näide – 1 punkt	4
4 Kirjutamine	Suisu, suisu, suuremaks, kasva, kasva, kangemaks, raasukene raskemaks, pisukese pikemaks, õlekõrre kõrguseks, pilliroo pikkuseks! Eidel heinaniitijaks, taadil tammeraiujaks, kõva puu kõlistajaks!	Tudu, tudu, tuikene, maga, marjavarrekene, hinga, hella lehekene, puhka, pohlaõiekene! Lapsest kasvab lambuline, lambuline, karjakäija, toob mulle sõela täie sõsterida, poole vaka pohlasida, vaka täie vaarikaida!	Iga õigesti täidetud lünk – 0,5 punkti	9
5 Kirjutamine	appi kattus katte kappi sikku lõppu Emale kulub ikka lapse abi ära. Vanaisa on karjatanud paljusid sigu. Isa tõmbas voodil sirgu uue katte. Eile kadus mul pinal ära.	happe ketta kloppima ikka ratta leppa Jõuluvana habe on pikk ja valge. Isa kutsus mind õue vaipa kloppima. Tegin kevadeks korda oma vana ratta. Keda sa õues nägid?	Iga sobiv õigesti kirjutatud sõna – 1 punkt; kirjaveaga sõna 0,5 punkti	10

KOKKU 49 PUNKTI

HINDAMINE

44 – 49 punkti (90–100%) – hinne 5
34,5 – 43,5 punkti (70–89%) – hinne 4
22 – 34 punkti (45–69%) – hinne 3
10 – 21,5 punkti (20–44%) – hinne 2
0 – 9,5 punkti (0–19%) – hinne 1

Iseseisev töö nr 13

MÕÕDETAVID ÕPITULEMUSED

Õpilane

mõistab häälega lugedes teksti sisu, oskab vastata teemakohastele küsimustele;
oskab töötada tekstiga eakohaste juhiste alusel;
oskab eristada väidet, küsimust, palvet, käsku, keeldu;
oskab leida lähedase tähendusega sõnu;
oskab kuuldu, vaadeldu ja loetu kohta arvamust avaldada;
oskab kuulata eakohast teksti ja toimida saadud sõnumi kohaselt;
oskab küsimuste toel arusaadavalt edasi anda õppeteksti, lugemispala sisu;
oskab kõnes ja kirjas kasutada terviklauseid;
oskab arusaadavalt jutustada läbielatud sündmustest;
oskab end arusaadavalt väljendada suhtlusolukordades: palumine, selgitamine, keeldumine;
eristab täis- ja kaashäälikut lauset;
oskab kirjas õigesti märkida tegusõna pöördelõppe;
oskab piiritleda lauset ja panna lauselõpumärke;
oskab kasutada suurt algustähte lause alguses.

ÜLESANNE 1. KUULAMINE

Kuula juttu ja märgi, kas lause tabelis on õige või vale.

VANAEMA HAKKAB KÕRVAARSTIKS

Vanaema Vilma, kes armastas puhtust, korda ja sõnakuulelikke lapsi, märkas, et Tarvo ei korjanud enda järelt mänguasju kokku.

„Tarvo, palun korja oma asjad kokku, varsti on aeg teki alla pugeda.“ Aga Tarvo, kes parajasti väga keskendunult sirkli ja joonlaua abil püüdis ära määrata Hanna-Liisa kõrgust põranda- ja merepinnast, laskis vanaema palve kõrvust mööda.

„Mulle tundub, Tarvo, et on ükskõik, kas ma räägin sinule või uksepiidale!“

Hanna-Liisagi sakutas Tarvot rangelt varrukast.

„Otse vastupidi, vanaema,“ arvas Tarvo, „ainult see sinupoolne kõrv mul nagu hästi ei kuule!“

„Või nõnda,“ arvas vanaema, „eks pean siis vanas eas ka kõrvaarstiks hakkama.“ Ta võttis Tarvol tugevasti õlgade ümbert kinni ja sosistas poisile kõrva: „Mul on sinu ja Hanna-Liisa jaoks külmkapis šokolaadijätist!“

Tarvo jalad tegid otsekohe tosin kiiret liigutust, kuid vanaema hoidis teda ettenägelikult kinni.

„Kuhu nüüd, kullalaps? Sul olid ju kõrvad lukus!“

„Natuke ma juba kuulsin, vanaema! Sa oled, ma ütleksin, üks väga-väga hea laste kõrvaarst. Fakt!“

„Kui nii, siis mida ma ennist palusin?“

„Sa palusid, et me Hanna-Liisaga veel enne magamaminekut külmkapi ära koristaksime.“

Sander Lant

Loen sulle jutu teist korda ette.

Edasi lahendab igaüks ülesandeid selles järjekorras ja selles tempos, nagu talle sobib.

SOOVITUSLIK HINDAMISJUHE

Ülesanne	Vastused		Hindamine	Punktid
	A	B		

1 Kuulamine	Õige Õige Õige Vale Õige Õige	Õige Vale Vale Vale Vale Õige	Iga õige valik – 1 punkt; kokku 6 punkti. Väljendi sisukas selgitus – 2 punkti; poolik selgitus – 1 punkt	8
2 Lugemine	<p>„Peedu, sul on põskedes augud!“ ütleb hoovis järsku Anne. Peedu katsub oma põski. Midagi pole tunda. Ent juba hüüab Marko: „Need on näljalohud! Peedu sööb vähe! Need augud tuleb täis süüa!“ Nüüd muutub Peedu murelikuks. Pole ju midagi rõõmustada, kui oled nälginud laps. Peedu jookseb tuppa ning kohe peegli juurde. Peeglist aga vaatab vastu pruntis põskedega nägu. Auke pole. Peedu hakkab laginal naerma. „Küll on narrijad,“ mõtleb ta. Aga ennäe, lohud on korraga palgeis. Peedu vudib kööki. „Ema, palun anna süüa!“ küsib ta. „Soo, kas laps ei saanudki pudrust kõhtu täis?“ imestab ema. „Sain küll,“ tunnistab Peedu, „kõht on kohe kõvasti täis. Aga ma pean sellepärast veel sööma, et näljalohud täis läheksid!“ „Kes seda ütles, et sul näljalohud on?“ imestab ema uuesti. „Need pole hoopiski näljalohud. Need on naljalohud, sest nad ilmuvad ju ainult siis su põskedesse, kui sa naerad!“ Peedu lippab õue tagasi, nägu nalja täis, sest tal on naljalohud.</p>		Iga õigesti täidetud lünk – 0,5 punkti; kokku 10 punkti	29
Reeglile sobivad sõnad		Iga sobiv sõna – 1 punkt; kokku 5 punkti		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Kes märkas esimesena, et Peedul on põskedes lohud? 2. Kuidas nimetas Marko Peedu põselohkusi? 3. Missuguseks / Milliseks muutus Peedu sõprade jutu peale? 4. Kuhu jooksis Peedu? 5. Mida küsis Peedu emalt? 6. Millal ilmuvad lohud Peedu põskedesse? 7. Missugune / Milline tuju on Peedul loo lõpus? 		Iga sobiv küsiv sõna – 1 punkt; kokku 7 punkti		
1, 4, 2, 5, 3, 7, 6		1, 5, 2, 6, 3, 4, 7		Iga õige järjestus – 1 punkt; kokku 7 punkti
3 Kirjutamine	Kas sa jõudsid eile õigeks ajaks kooli? Kass lipsas uksest sisse.	Karu tatsus metsateel. Eelmisel reedel kündsid traktoristid meie põldu.	Iga õigesti kirjutatud sobivas vormis sõna – 1 punkt	4

	<p>Enne käskis Tõnul väike õde tuppa kutsuda. Me sõudime isaga eelmisel laupäeval mööda jõge.</p>	<p>Eile nõudsid bussijuhid endale suuremat palka. Kai võis endale korraga viis kooki sisse vitsutada</p>		
4 Kirjutamine	<p>lõök – hoop poisinimi – Teet puuvirn – riit tasa – vait Üle jäi: kuup – ruumiline kujund, tahukas</p>	<p>loomatoit – sööt maavara – maak vastase alistamine – võit märk noodipaberil – noot Üle jäi: kuup – ruumiline kujund, tahukas</p>	<p>Iga veatu sõna õige tähenduse juures – 1 punkt; kokku 4 punkti Lisasõna + tähendus – 2 punkti</p>	6
5 Kirjutamine	<p>Reeglid võivad olla sõnastatud nii käskude kui ka keeldudena,</p>		<p>Iga sisuliselt sobiv lause – 1 punkt; kokku 3 punkti Veatu õigekiri – 3 punkti; iga eksimus võtab maha 0,5 punkti</p>	6

KOKKU 53 PUNKTI

HINDAMINE

47,5 – 53 punkti (90–100%) – hinne 5
37 – 47 punkti (70–89%) – hinne 4
24 – 36,5 punkti (45–69%) – hinne 3
10,5 – 23,5 punkti (20–44%) – hinne 2
0 – 10 punkti (0–19%) – hinne 1

Iseseisev töö nr 14

MÕÕDETAVID ÕPITULEMUSED

Õpilane

mõistab endamisi lugedes teksti sisu, oskab vastata teemakohastele küsimustele;
oskab töötada tekstiga eakohaste juhiste alusel;
oskab leida lähedase tähendusega sõnu;
oskab kuuldu, vaadeldu ja loetu kohta arvamust avaldada;
oskab kuulata eakohast teksti ja toimida saadud sõnumi kohaselt;
oskab küsimuste toel arusaadavalt edasi anda õppeteksti, lugemispala;
oskab kõnes ja kirjas kasutada terviklauseid;
eristab häälikut ja tähte, täis- ja kaashäälikut, häälikuühendit, silpi, sõna, liitsõna, lauset;
oskab piiritleda lauset ja panna lauselõpumärke;
oskab kasutada suurt algustähte lause alguses, inimese- ja loomanimeses ning tuntumates kohanimedes.

ÜLESANNE 1. KUULAMINE

Kuula ja kirjuta luuletusse puuduvad sõnad.

KEVAD TULEB!

Külmataadil pilve peal otsas lumevarud,
istub murelikult seal ja peab mõttes aru:
„Mehemoodi kogu talve tühjendasin lumesalve.
Kuhu küll see lumi langes, maa peal kübetki ei näe?
Teedelt kadunud on hanged, põllult lumi, merelt jää...“
Päike piilub pilvepiirilt, ise muigab kelmikalt:
„Sa ei tunne minu kiiri, nende eest sa hoia alt!
Muidu viimaks sulad veeks, kes siis talvel külma teeks?“
Külmataadil hakkab palav, labakuga higi pühib,
suurte viltidega jala põhja poole rühib...
Päikse silmad sädelevad, samas maale saabub – kevad!

Uno Leies

Loen sulle luuletuse teist korda ette.

Edasi lahendab igaüks ülesandeid selles järjekorras ja selles tempos, nagu talle sobib.

SOOVITUSLIK HINDAMISJUHE

Ülesanne	Vastused		Hindamine	Punktid
	A	B		
1 Kuulamine	tühjendasin kadunud nende labakuga saabub	murelikult langes muigab viimaks viltidega	Iga õige sõna – 1 punkt; kokku 5 punkti. Veatu õigekiri – 2 punkti; iga eksimus võtab maha 0,5 punkti	11

	<p>Riimuvate sõnade paarid:</p> <p>peal – seal lumevarud – aru talve – lumesalve langes – hanged näe – jää pilvepiirilt – kiiri kelmikalt – hoia alt veeks – teeks palav – jala pühib – rühib sädelevad – kevad</p>		<p>Iga riimuvate sõnade paar luuletusest – 1 punkt; kokku 4 punkti</p>	
2 Lugemine	<p>Päike; Päike; Tuul; Päike; Tuul; Tuul; Tuul; Päike; Päike; Tuul</p>		<p>Iga õige otsustus – 1 punkt; kokku 10 punkti</p>	24
	<p>1) Päikesel 2) Pruunikaks 3) Võimas ja tugev vihmased peab esinema koos äikese ja müristamisega 4) Näha vikerkaart</p>	<p>1) Päike 2) Ta märkas, et Päike näeb pisut närtsinud välja 3) Looduse 4) Läks kübarat pähe panema, et soeng ei kannataks</p>	<p>Iga sobiv vastus – 1 punkt; kokku 4 punkti</p>	
	<p>kuum – palav hüljanud – maha jätnud kokku saada – kohtuda olulisi – tähtsaid valitseja – kuningas pikne – äike</p>	<p>õnnelikult – rõõmsalt mitte ühtki – ainsatki pelgan – kardan korraldus – käsk otsekohe – viivitamatult kõu – müristamine</p>	<p>Iga tekstist leitud sobiv sõna – 1 punkt; kokku 6 punkti</p>	
<p>Sõnad vastavad tingimustele ja on tekstist</p>			<p>Iga sobiv sõna – 1 punkt; kokku 4 punkti</p>	
3 Kirjutamine	<p><u>l</u>õoke – lõo-ke p<u>i</u>lvine – pil-vi-ne hommik – hom-mik <u>l</u>aul – laul <u>k</u>ülm – külm jahe – ja-he <u>a</u>prill – ap-rill kel<u>m</u>ikas – kel-mi-kas</p>	<p><u>s</u>oe – soe <u>m</u>ärts – märts pää<u>s</u>uke – pää-su-ke loodus – loo-dus p<u>ä</u>ike – päi-ke sü<u>g</u>is – sü-gis lagend<u>i</u>k – la-gen-dik sõ<u>b</u>ralik – sõb-ra-lik</p>	<p>Sõnas õigesti märgitud häälikuühend (või märkimata jätmine) – 0,5 punkt Sõna õigesti silbitatud – 0,5 punkt</p>	8
4 Kirjutamine	<p>Sõnad + lause</p>		<p>Iga sobiv sõna – 1 punkt; kokku 5 punkti Tööjuhendist lähtuv lause – 1 punkt</p>	8

		Veatu õigekiri – 2 punkti; iga eksimus võtab maha 0,5 punkti	
--	--	--	--

KOKKU 51 PUNKTI

HINDAMINE

- 46 – 51 punkti (90–100%) – hinne 5
- 35,5 – 45,5 punkti (70–89%) – hinne 4
- 23 – 35 punkti (45–69%) – hinne 3
- 10 – 22,5 punkti (20–44%) – hinne 2
- 0 – 9,5 punkti (0–19%) – hinne 1

Iseseisev töö nr 15

MÕÕDETAVAD ÕPITULEMUSED

Õpilane

- mõistab endamisi lugedes teksti sisu, oskab vastata teemakohastele küsimustele; oskab töötada tekstiga eakohaste juhiste alusel;
- oskab kuuldu, vaadeldu ja loetu kohta arvamust avaldada;
- oskab kuulata eakohast teksti ja toimida saadud sõnumi kohaselt;
- oskab küsimuste toel arusaadavalt edasi anda õppeteksti, lugemispala, pildiraamatu, filmi, teatrietenduse sisu;
- oskab kõnes ja kirjas kasutada terviklauseid;
- eristab täis- ja kaashäälikut, häälikuühendit, sõna, lauset;
- oskab kirjutada omasõnade algusse *k, p, t*, tuntumate võõrsõnade algusse *g, b, d*;
- oskab täis- ja suluta kaashäälikuid õigesti kirjas märkida;

ÜLESANNE 1. KUULAMINE

Loe kavapunktid läbi. Kuula juttu ja järjestajatu järgi kavapunktid.

KURNOSS

Peedu mängukaaslane Anne sai endale koera. Mitte just päriseks ja alatiseks, vaid ainult ajutiseks. Aga see oli ka juba suur asi. Ja milline koer see veel oli – ehtne buldog. Koer oli Anne onu oma. Onu aga tõi koera Anne hoole alla, sest ta ise sõitis puhkama.

Koera nimi oli Tarzan.

Kui Peedu Tarzanit vaatama läks, nuusutas koer poissi, urises veidi ja istus siis eemale, silmitsedes üksisilmi lapsi.

„Küll on vahva nägu!“ ei jõudnud Peedu küllalt koera kiita. „Nina on nii lössis, et ajab mind kangesti naerma!“

„Ta on ehtne buldog,“ kiitis Anne koera. „Ära ainult tema ninast räägi, ta ei salli seda!“

„Kas ta saab siis aru?“ ajas Peedu silmad suureks.

„Muidugi, ta on ju ehtne buldog,“ kordas Anne. „Ja „Kurnoss“ ka ei või öelda, siis vihastab ta veel rohkem.“

„Mina koeri ei karda,“ uhkustas Peedu ja vajutas oma nina ülespidi lössi. „Vaata, Tarzan, niisugune näed sa välja!“

Tarzan hakkas aga kohe kõvemini urisema ja tuli Peedu poole.

„Tasa, Tarzan!“ käsutas Anne. „Mine kohe tagasi!“ Ja Peedu ohkas kergendatult, kui Tarzan tõesti oma kohale tagasi istus.

„Ta on tark ja õpetatud koer! Oma peremeest ta kuulab silmapilk!“ seletas Anne edasi. „Minu ema kuulab ta ka juba. Mind ta veel päriselt ei karda, aga ma õpetan teda ja küllap ta mindki varsti kuulab!“

Nüüd oleks pidanud Peedu koera rahule jätma, kuid tema hoopis sosistas: „Anne, ma tahaksin ikkagi talle kangesti „Kurnoss“ öelda.“

„Oi, ära ütle!“ hoiatas Anne. „Sa ei kujuta ette, kuidas ta siis vihastab!“

„Kui ütleks tasa,“ lunis Peedu.

„Parem karta kui kahetseda,“ oli Anne elutark. „Ainult kui sa tõesti nii kangesti tahad, ronime kapi otsa ja hõika sealt!“

Peedu tahtis kangesti ja lapsed ronisid kapi otsa.

„Kurnoss!“ hõikas Peedu kõrgelt ja vajutas oma nina just buldogi moodi lössi.

Tarzan hüppas lõrisedes kapi najale.

Lapsed naersid ja siis hõikas Anne: „Kurnoss! Kurnoss!“

Mis viga looma nii narritada, kui oled põlvili kapi otsas ja loom ligi ei pääse. „Kurnoss! Kurnoss!“

Koer muutus aina vihasemaks. Lastel aga lõbu laialt.

Kui Peedu õhtul viimaks koju jõudis, päris ema: „Pidin sulle juba järele tulema. Mida sa seal Anne juures nii kaua tegid?“

„Ma ei saanud enne ära tulla, kui Anne ema koju tuli. See tige buldog ei lasknud meid enam kuidagi kapi otsast alla!“ vastas Peedu väsinult ja hõõrus oma valutavaid põlvi.

Ira Lember

Loen sulle jutu teist korda ette.

Edasi lahendab igaüks ülesandeid selles järjekorras ja selles tempos, nagu talle sobib.

SOOVITUSLIK HINDAMISJUHEND

Ülesanne	Vastused		Hindamine	Punktid
	A	B		
1 Kuulamine	1. Annele toodi hoida koer. 2. Peedu läks Annele külla. 3. Anne hoiatas, et Kurnossile ei meeldi, kui ta ninast räägitakse. 4. Peedu tahtis kangesti Tarzanile Kurnoss öelda. 5. Lapsed otsustasid kapi otsa ronida. 6. Lapsed narrisid koera kapi otsast.		Iga õige järjestus – 1 punkt; kokku 6 punkti	10
	Sobiv kavapunkt.		Sobiv põhjalik lause – 2 punkti; kavapunkt märksõnana, pooliku mõttega – 1 punkt	
	Anne, Peedu, koer Tarzan, Peedu ema		Iga tegelane – 0,5 punkti; kokku 2 punkti	
2 Lugemine	Kassi välimus: ümmargune pea, väikesed teravad kõrvad, läikivad silmad, pikk saba, väga teravad küüned. Kuidas kõnnib: hiilivalt, salamisi, vaikselt. Iseloom: tige ja salalik Murrab hiiri, jäneseid, linde. Oskab ronida, inimesi meelitada, näha ööajal nõndasama kui päeval	Koera välimus: ülespoole pööratud kõver saba, külm nina, väike vagu otsaes. Kuidas kõnnib: viltu käik Iseloom: truu Mida teeb: kaitseb maja, käib jahil, veab saani ja õpib trikke tegema.	Iga sobiv märgeskeemil sobivas kohas – 1 punkt. Ka rohkemate märgete korral üle 10 punkti ei saa.	10

3 Lugemine	<p>„Lähen hiiri püüdma aita,“ poegadele rääkis Kiis. „Paha koer on õues Laika, tibu oma kuuti viis. Tehke kambris mänguringe, aga õue ärge minge, tulen koju, lähme siis.“ Musti aknalaua mängib, Tiitsu rõõmsalt hüpleb sängis. Aga Miisi soovib mängida vaid hoovis. Astub, otsib mängupaika isekalt ja tähtsalt nii. „Kes on Laika? Kus on Laika? Mind ta kuuti siit ei vii: mul on küüned nagu nõelad, teadku seda koerad õelad.“</p>	<p>Mustal huulel roosa keel, Laika longib hooviteel. Aeg on igav kutsikal: mängukaaslast pole tal. Aga siis ... „Kes oli see – jooksis üle hoovitee: vöödiline, karvane, pisut koera sarnane? See võiks suure menuga mängida ka minuga,“ mõtleb Laika, kikkis kõrvad, ja on krapsti! Miisi kõrval. Oi sa imeloom! Mis nüüd? Kassipojal seljas küür, saba püsti nagu kuusk, kihvad sädelevad suus, nende taga kuri vingumine, urin.</p>	<p>Iga õigesti täidetud lünk – 0,5 punkti; kokku 8 punkti</p>	16
	<p>Salmide järjestus: 3 4 2 1</p>	<p>Salmide järjestus: 2 4 3 1</p>	<p>Õige järjestus – kokku 4 punkti</p>	
	<p>1) Kolm poega. 2) Laika oli viinud tibu oma kuuti, 3) Miisi. Ta läks õue.</p>	<p>1) Kutsikal. 2) Tahtis mängida. 3) Kassipojal seljas küür, saba oli püsti nagu kuusk, kihvad sädelevad suus.</p>	<p>Iga sobiv vastus – 1 punkt; kokku 4 punkti B-reas: kui vähemalt kaks muutust märgitud 3. küsimuses, siis 2 punkti</p>	
4 Kirjutamine	<p>1. gloobus 2. diivan 3. kuninganna 4. detsember 5. bensiin 6. president 7. tiiger 8. gripp 2. mööbliese</p>	<p>1. puljong 2. detsimeeter 3. kuldne 4. direktor 5. kohv 6. beebi 7. kratsima 8. galopp</p>	<p>Iga õige algustäht – 1 punkt; kokku 8 punkti Iga õige ühendus – 1 punkt; kokku 8 punkti Sobiv seletuse sõnastus – 1 punkt</p>	17

	<p>4. jõulukuu 7. loom 1. maakera mudel 3. valitsejanna 5. kütus 8. haigus 6. riigipea</p>	<p>4. asutuse juht 1. supi vedelik 2. pikkusühik 7. sügama 3. kullast 8. kapak 5. jook 6. imik, tita</p>		
<p>5 Kirjutamine</p>	<p>Märt lõiikas noaga näppu <u>ja</u> ütles: “Ai!” Miks arvatakse, <u>et</u> karul on vähe <u>aru</u>? Ma palusin sul siia tulla, <u>kuid</u> sa ikka <u>hiilid</u> põõsa taga. Ema otsustas osta uue jope kevadel, <u>sest</u> siis talveriete <u>hind</u> langeb. Toomas tuli koju tagasi, <u>sest</u> tal oli <u>õng</u> maha ununenud. Priit käib <u>harva</u> kelgutamas <u>ja</u> uisutamas.</p>	<p>Kadi arvates on sada ilus ümmargune <u>arv</u>, <u>kuid</u> siiski peab ta oma õnnenumbriks seitset. Algul kuulsime praksatust, <u>siis</u> nägime, <u>et</u> ilus <u>hirm</u> lippas üle metsatee. <u>Arva</u> ära mõned mõistatused! Sellel tammel on mitu <u>haru</u>, <u>aga</u> sellel männil pole neid ühtegi. Antsul oli <u>õng</u> üle õla <u>ja</u> ta ütles, <u>et</u> läheb püüab ühe suure <u>hai</u> kinni.</p>	<p>Iga õige valitud sõna – 1 punkt; kokku 6 punkti Iga õigesti märgitud sidesõna – 1 punkt; kokku 6 punkti</p>	<p>12</p>

KOKKU 65 PUNKTI

HINDAMINE

58,5 – 65 punkti (90–100%) – hinne 5

45,5 – 58 punkti (70–89%) – hinne 4

29 – 45 punkti (45–69%) – hinne 3

13 – 28,5 punkti (20–44%) – hinne 2

0 – 12,5 punkti (0–19%) – hinne 1

Iseseisev töö nr 16

MÕÕDETAVAD ÕPITULEMUSED

Õpilane

- mõistab endamisi lugedes teksti sisu, oskab vastata teemakohastele küsimustele; oskab töötada tekstiga eakohaste juhiste alusel;
- oskab leida lähedase tähendusega sõnu;
- oskab kuuldu, vaadeldu ja loetu kohta arvamust avaldada;
- oskab kuulata eakohast teksti ja toimida saadud sõnumi kohaselt;
- oskab kõnes ja kirjas kasutada terviklauseid;
- oskab kirjas õigesti märkida käändsõna mitmuse nimetava lõppu;
- oskab piiritleda lauset ja panna lauselõpumärke;
- oskab kasutada suurt algustähte lause alguses, inimese- ja loomanimedes ning tuntumates kohanimedes.

ÜLESANNE 1. KUULAMINE

Kuula luuletust. Tõmba ülearune sõna maha. Igas reas on üks sõna üleliigne.

EMA SOOVID

Mu ema soovid on isemoodi:

et õhtul keegi ei mängiks poodi,
vaid igaüks hüppaks oma voodi.

Et lapsed iial ei eksiks teelt,
näitaksid rõõmsat meelt, mitte keelt.

Et kogu aeg miskit ei küsiks nad
ja hiirvaikselt tooli peal püsiks nad.

Et pool päeva suud neil oleksid lukus,
nad oleksid illikukud kui nukud.

Nad tuleksid tuppa, siis kui neid vaja,
ei viriseks vastu, et kajab maja.

Et üldse end mustaks ei määrikski,
nii pragamist nad ei väärrikski.

Mu emal on jah sellised soovid
ja päevas ühe neist täita proovin.

Ira Lember

Loen sulle luuletuse teist korda ette.

Edasi lahendab igaüks ülesandeid selles järjekorras ja selles tempos, nagu talle sobib.

SOOVITUSLIK HINDAMISJUHE

Ülesanne	Vastused		Hindamine	Punktid
	A	B		

1 Kuulamine	Mahatõmmatud sõnad: seisavad hommikul tatsaks koerad jonnakat laulaks kooli terve sukad jookseksid tuba pruuniks meie vanaemal üheksa	Mahatõmmatud sõnad: juuksed ruttaks keegi eales pikka tantsiks küsiks ööd paid kedagi rõkkab kunagi riidlemist isal püüan	Iga õige sõna – 1 punkt	15
2 Lugemine	Nimisõnad, mis on mitmuses: sünnipäevad potid pannid naabritädid asjad perenaistele näpunäiteid	Nimisõnad, mis on mitmuses: pirukad pirukad perenaised pirukatele juubelipirukad köögiasjades	Veatult täidetud ülesanne – 4 punkti; iga eksimus võtab maha 0,5 punkti	12
	Õige Õige Õige Vale Õige Õige Vale Õige	Õige Vale Vale Õige Vale Õige Vale Õige	Iga õige otsustus – 1 punkt; kokku 8 punkti	
3 Kirjutamine	Sobivad liitsõnad		Iga sõna – 1 punkt	5
4 Kirjutamine	Kuked kirevad aedade peal. Poisid murdsid aedadest lilli. Need hinded olid päris head.	Autojuhid tulid autodest välja. Lipud lehvivad katustel. Kärbsed sumisevad aknalaudadel.	Iga veatu lause – 3 punkti. Iga eksimus võtab maha 0,5 punkti. Eksimuseks loetakse nii vormi muutmata jätmist, õigekirjavigu kui ka algustähe ja lõpumärgi vigu.	9
5 Kirjutamine	aiandid perekonnad veerandid põrandad	männid ülikonnad kannad toidupoad	Iga sõna – 1 punkt Õigekirjaviga võtab maha 0,5 punkti	4

6 Kirjutamine	usin himu habras harukordne häbelik imelik armutu hellatundeline isu õrn agar halastamatu õrnatundeline erakordne uje	hiljutine hele hiiglaslik hooplev ahne imeline heasoovlik igavene ere uhkustav imetore ülisuur alaline äsjane heatahtlik	Iga õige otsustus – 0,5 punkti; kokku 7,5 punkti	14
	2, 3, 1, 7, 8, 4, 5 Õigeks lugeda ka muud sobivad variandid	2, 4, 6, 3, 8, 1, 7 Õigeks lugeda ka muud sobivad variandid	Iga õige ühendus – 0,5 punkti; kokku 3,5 punkti	
	Lause on moodustatud ülejäänud sõnaga. Kui liitsõna, mida pole õpitud, on lahku kirjutatud, siis seda veaks ei loeta.		Veatu lause – 3 punkti; iga eksimus võtab maha 0,5 punkti	

KOKKU 59 PUNKTI

HINDAMINE

- 53 – 59 punkti (90–100%) – hinne 5
- 41,5 – 52,5 punkti (70–89%) – hinne 4
- 26,5 – 41 punkti (45–69%) – hinne 3
- 12 – 26 punkti (20–44%) – hinne 2
- 0 – 11,5 punkti (0–19%) – hinne 1

Iseseisev töö nr 17

MÕÕDETAVAD ÕPITULEMUSED

Õpilane

- mõistab endamisi lugedes teksti sisu, oskab vastata teemakohastele küsimustele; oskab töötada tekstiga eakohaste juhiste alusel;
- oskab leida lähedase tähendusega sõnu;
- oskab kuulata eakohast teksti ja toimida saadud sõnumi kohaselt;
- oskab kõnes ja kirjas kasutada terviklauseid;
- eristab häälikut ja tähte, täis- ja kaashäälikut, häälikuühendit, silpi, sõna, liitsõna, lauset;
- oskab täis- ja suluta kaashäälikuid õigesti kirjas märkida;
- oskab piiritleda lauset ja panna lauselõpumärke;
- oskab kasutada suurt algustähte lause alguses, inimese- ja loomanimeses ning tuntumates kohanimeses.

ÜLESANNE 1. KUULAMINE

Kuula luuletust ja pane luuleread õigesti järjekorda.

SUVEL MAAL

On tore olla suvel maal,
kui lehmad söövad karjamaal,
kui päike metsas säratab
ja pesas linde äratab,
kui soojalt lõhnab heinakaar
ja aias küpseb valge klaar,
kui vahel sekka lõõtsub tuul
ja päklikobar õõtsub puul,
kui kuldseid lilli täis on maa
ja otsa vaarikad ei saa.

Eno Raud

Loen sulle luuletuse teist korda ette.

Edasi lahendab igaüks ülesandeid selles järjekorras ja selles tempos, nagu talle sobib.

SOOVITUSLIK HINDAMISJUHE

Ülesanne	Vastused		Hindamine	Punktid
	A	B		
1 Kuulamine	1, 3, 2, 9, 4, 5, 8, 7, 10, 6	1, 8, 6, 3, 10, 2, 4, 9, 7, 5	Iga õige järjestus – 1 punkt; kokku 10 punkti	14
	tuul – puul – huul, kuul, luul, muul saias – aias – laias – maias – vaias	säratab – äratab – käratab äike – päike – väike	Kumbki luuletusest leitud riimuv sõna – 1 punkt; kokku 2 punkti Lisataud sobiv riimuv sõna – 1 punkt; kokku 2 punkti	

2 Lugemine	Mati Ema Mati Ema Mati Ema Mati Ema Ema Mati	Merike Isa Merike Isa Merike Isa Merike Isa Isa Merike	Iga õige valik – 1 punkt; kokku 10 punkti	20
	Sobivad sõnad tekstist.		Iga sobiv sõna – 1 punkt; kokku 10 punkti	
3 Kirjutamine	ahi, iha, aih, hai ase, eas, sae igav, viga amet, tema	uni, nui asi, isa, ais, sai aken, kena erak, kera, kaer	Iga sobiv sõna – 1 punkt	8
4 Kirjutamine	kiri, sala, karu	kell, vana, kuu	Iga õige sõna – 1 punkt; kokku 3 punkti	10
	Laused, milles skeemidelt liitsõnad.		Iga tingimustele vastav lause – 1 punkt; kokku 4 punkti Veatu õigekiri – 3 punkti; iga eksimus võtab maha 0,3 punkti	
5 Lugemine	Mahatõmmatud sõnad: pirn, katkine, padi, lamp, mänd Üldnimetused: marjad, maitsed, riidesemed, mööbliesemed, lehtpuud	Mahatõmmatud sõnad: tikker, krabisev, kardin, lõikelaud, kadakas Üldnimetused: puuviljad, vanus, voodiriided, kodumasinad, lilled	Iga sobivalt mahatõmmatud sõna ja sobiv üldnimetus – 1 punkt	10
6 Lugemine	<u>jookseb</u> , vaatab, <u>põgeneb</u> , seisab, <u>kõnnib</u> , nuusutab, armastab, <u>roomab</u> , <u>laulab</u> , kihutab, <u>ujub</u> , pikutab, <u>astub</u> , <u>sammub</u> , naljatab, <u>kiirustab</u> , <u>sõidab</u> , <u>lendab</u>	<u>õpib</u> , magab, <u>saeb</u> , <u>trükib</u> , kaevab, <u>mõtleb</u> , tukub, <u>keedab</u> , puhkab, kardab, naerab, <u>esineb</u> , <u>käsutab</u> , <u>tantsib</u> , <u>sõidab</u> , sööb, mängib, <u>lõikab</u> , abistab	Iga sobiv otsustus – 0,5 punkti	9
7 Lugemine	Mahatõmmatud sõnad: suhkurpime, konnapall, kurikond, vesituli	Mahatõmmatud sõnad: käsilugu, kardinalamp, tänapisi, pilluts	Iga õige sõna – 1 punkt	4

KOKKU 75 PUNKTI

HINDAMINE

67,5 – 75 punkti (90–100%) – hinne 5

52,5 – 67 punkti (70–89%) – hinne 4

33,5 – 52 punkti (45–69%) – hinne 3

15 – 33 punkti (20–44%) – hinne 2

0 – 14,5 punkti (0–19%) – hinne 1

Kontrolltöö III veerand

Mõõdetavad õpitulemused:

Õpilane

- mõistab endamisi lugedes teksti sisu, oskab vastata teemakohastele küsimustele; oskab töötada tekstiga eakohaste juhiste alusel;
- tunneb ära luuletuse, vanasõna;
- oskab kuuldu, vaadeldu ja loetu kohta arvamust avaldada;
- oskab kuulata eakohast teksti ja toimida saadud sõnumi kohaselt;
- oskab koostada kirjalikku juttu tugisõnade abil;
- oskab kõnes ja kirjas kasutada terviklauseid;
- eristab häälikut ja tähte, täis- ja kaashäälikut, häälikuühendit, silpi, sõna, liitsõna, lauset;
- oskab täis- ja suluta kaashäälikuid õigesti kirjas märkida;
- oskab piiritleda lauset ja panna lauselõpumärke;
- oskab kasutada suurt algustähte lause alguses, inimese- ja loomanimeses ning tuntumates kohanimedes.

Hindamisjuhend

Ülesanne 1

Kuula ja täida korraldused, mille sulle ette loen.

1. Kirjuta töö teise lehekülje alla serva oma sõbra eesnimi.
2. Kirjuta oma initsiaalid, s.t oma ees- ja perekonnanime esitähed töö esimese lehekülje alla paremasse nurka.
3. Töö neljanda lehekülje ülemisse vasakusse nurka kirjuta või joonista oma lemmikloom ning paremasse nurka kirjuta oma lemmikarv.
4. Viimase alla kirjuta ka oma lemmikvärv.
5. Kolmanda lehekülje alla serva joonista nii mitu kolmnurka, kui vana sa oled.
6. Nüüd aga tõmba jooned alla täishäälikutele, mis on sinu sõbra eesnimes.
7. Lõpuks tõmba ring ümber oma initsiaalidele.

Hindamine

Iga õigesti täidetud korraldus – 0,5 punkti.

Korralduste loend:

1. 2. lehekülg, alumine serv, nimi – 1,5 punkti
2. 1. lehekülg, lehe alumine nurk, parempoolne, nime esitähed – 2 punkti
3. 4. lehekülg, ülemine serv, vasakpoolne, loom; ülemine serv, parempoolne, arv – 3,5 punkti
4. arvu all, värvus – 1 punkt
5. 3. lehekülg, alumine serv, kolmnurk, sobiv arv – 2 punkti
6. sõbra nimi, täishäälikud – 1 punkt
7. initsiaalid, ring ümber – 1 punkt

Punktid – 12

Ülesanne 2

Vastus

Ajad kaovad kiirelt, lennujalu.

Aegadel on õlul tuuletiib.

Aga tõde – see on kasesalu,

kodumuld, paekivi, pehme liiv.

Need su hinges jäävad ikka samaks,

kui ka tormikeeris pühiks muu.
Nende kõrval kasvad, muutud vanaks,
nende rüpes süda püsib truu.

Hindamine

Iga õigesti täidetud lünk – 0,5 punkti; kokku 10 punkti

Iga riimuv sõnapaar – 1 punkt; kokku 4 punkti

Punktid – 14

Ülesanne 3

Vastus

KUIDAS SÜNDIS KALENDER

Sinagi tead, et lumise ja külma talve järel saabub lilleõites kevad, siis päikesepaisteline suvi, järgneb kollaseleheline sügis. Ja jälle on talv, kevad... On see alati nii olnud? Või on mõnikord talve järel tulnud näiteks suvi? Ei. Looduses valitsevad kindlad reeglid. Talvel on päevad lühikesed ja ööd pikad. Suvel jälle vastupidi: päevad pikad, ööd lühikesed ja valged. Seda panid inimesed tähele juba õige vanasti.

Samuti märkasid inimesed, et teatud ajal on jõgedes alati palju vett. Vahel voolab vesi isegi üle kallaste. Hiljem veetase alaneb ja umbes 365 päeva pärast jälle tõuseb. Aega, mis kulus ühest üleujutusest teiseni, hakati nimetama aastaks. Aastas on kaksteist kuud. Igal kuul on oma nimi.

Et kalendritegijad seda kõike teavad, on nende töö nüüd lihtne. Terve aasta, see on 365 päeva, jagatakse kuudeks, nädalateks ja päevadeks. Veel peab teadma, millises kuus mitu päeva on. Päevade arv kuus on muutumatu. Ainult igal neljandal aastal on veebruaris 28 päeva asemel 29 päeva. Seda aastat nimetame liigaastaks.

Ajakirjast "Täheke"

Millal on päevad lühikesed ja ööd pikad?	JAH
Kui pikk on aasta?	JAH
Mitu kuud on aastas?	JAH
Mis on viienda kuu nimi?	EI
Kui sageli on liigaasta?	JAH
Mitu päeva on augustikuus?	EI

Hindamine

Iga õigesti täidetud lünk – 0,5 punkti; kokku 13 punkti

Iga õige vastus – 1 punkt; kokku 6 punkti

Punktid – 19

Ülesanne 4

Vastus

LÕVI LÕRR JA JÄNES JASS

Esimesena hüppas Rebane. Ta maandus hüppekasti keskel. Siis võttis Jass hoogu ja tuiskas tükk maad kaugemale. Tribüünilt tõusis vaimustatud käpa-, kabja- ja sõraplagin. Kaelkirjak, kes külalisena kohtnikuametit pidas, teatas valju häälega valjuhääldajasse, et suur spordilootus Rebane asub teisele katsele. Tribüünil istujate lakad ja koonud kangestusid ootuses.

Rebane alustas hoojooksu, tõstis tempot, ja meeter maad enne hüppekasti – kadus! Temast polnud enam kippu ega kõppu. Tribüün hakkas möirgama, mökitama ja määgima ning kohtunikud jooksid kadunud hüppajat otsima.

Lõvi Lõrr, kes oli seekord ka kohtunik, leidis rajalt augu. Ja selle augu põhjas suur spordilootus kükitaski. Lõrr taipas, et Rebane oli käinud öösiti harjutamise asemel auku kaevamas, kuhu Jänes Jass pidi sisse kukkuma. Siis oleks Rebane esikohale tulnud.

Auk oli pealt mätaste ja liivaga kaetud, et salakavalus silma ei paistaks. Enda jaoks oli Rebane kivi märgiks pannud – sealt tuli hoolega eemale hoida. Aga imekombel jooksis Jass teda ootavast ohust mööda. Ja imekombel unustas Rebane teisel hüppel oma hoiatusmärgi ning lendas ise auku.

Lõvi Lõrr tiris lontis lootuse august välja ja hoidis teda sabapidi nii kõrgel, et kõik suurt spordisuli näeksid. „Teisele kaevasid auku, ise langesid sisse!“ käratas Lõvi.

Sellest peale öeldakse, et kes teisele auku kaevab, see ise sisse langeb.

Lõikude järjestus: 2, 1, 5, 3, 4.

Hindamine

Iga õigesti täidetud lünk – 0,5 punkti; kokku 13 punkti

Iga õigesti järjestatud lõik – 1 punkt; kokku 5 punkti

Väljendi sisukas lahtikirjutus – 2 punkti; poolik sisu seletus – 1 punkt

Punktid – 20

Ülesanne 5

JÕUPROOV

Mängija lamab kahel toolil.

Pea on tal ühel toolil.

Mängija jalad on teisel toolil.

Mängija keha on õhus.

Teised mängijad panevad lamaja kõhule asju.

Kui suure raskuse suudab lamaja välja kannatada?

Nii selgitatakse kõige tugevam mängija.

Hindamine

Iga veatu lause – 2 punkti

Punktid – 14

TÖÖS KOKKU 79 PUNKTI

Punktide vastavus hinnetele:

71 – 79 punkti	(90% - 100%)	– hinne 5
55,5 – 70,5 punkti	(70% – 89%)	– hinne 4
35,5 – 54 punkti	(45% - 69%)	– hinne 3
16 – 34,5 punkti	(20% – 44%)	– hinne 2
0 – 12,5 punkti	(0% – 19%)	– hinne 1

Kontrolltöö IV veerand

Mõõdetavad õpitulemused:

Õpilane

- mõistab endamisi lugedes teksti sisu, oskab vastata teemakohastele küsimustele; oskab töötada tekstiga eakohaste juhiste alusel;
- oskab leida lähedase ja vastandtähendusega sõnu;
- oskab kuuldu, vaadeldu ja loetu kohta arvamust avaldada;
- oskab kuulata eakohast teksti ja toimida saadud sõnumi kohaselt;
- oskab koostada kirjalikku juttu tugisõnade abil; mõelda jutule algust ja lõppu;
- oskab kõnes ja kirjas kasutada terviklauseid;
- eristab häälikut ja tähte, täis- ja kaashäälikut, häälikuühendit, silpi, sõna, liitsõna, lauset;
- oskab kirjutada omasõnade algusse *k, p, t*, tuntumate võõrsõnade algusse *g, b, d*;
- oskab täis- ja suluta kaashäälikuid õigesti kirjas märkida;
- oskab kirjas õigesti märkida tegusõna pöördelõppe;
- oskab piiritleda lauset ja panna lauselõpumärke;
- oskab kasutada suurt algustähte lause alguses, inimese- ja loomanimedes ning tuntumates kohanimedes.

Hindamisjuhend

Ülesanne 1

Järjesta luuletuse salmid.

Jahipasun pandi hüüdma –
kassid läksid hiiri püüdma,
kotid seljas, pihus relv,
nagu ikka küttidel.

Käisid õues, läksid aita –
mitte ühtki hiiremaita.
Kaesid põhku põgusalt –
saak ei paistnud põhu alt.

Tegid pööningule tuuri,
tuuseldasid läbi kuuri –
vähimatki hingelist!
Urgu teised läinud vist.

Mis sa ikka mõistad teha?
Tuleb kinnitada keha.
Vähe loebki hiir ja rott,
kui on kaasas leivakott.

Vastus

reha – keha, teha
pott – rott, (leiva)kott
rist – vist, hingelist

puuri – tuuri, kuuri
laita – aita, (hiire)maita
õdusalt – põgusalt, põhu alt

Hindamine

Õigesti järjestatud salmid – 4 punkti

Häälikuühendite märkimine – 5 punkti.

Iga märkimata või valesti märgitud ühend võtab maha 0,5 punkti

Iga sobiv sõna – 0,5 punkt; kokku 6 punkti

Punktid – 15

Ülesanne 2

1. lõik.

Emal tahtis küpsetada suurt kohevat kooki. Lapsed läksid emale appi munavahtu kloppima.

Hindamine

Õige vastus – 3 punkti. Iga eksimus võtab maha 0,5 punkti

Ülesanne on täidetud õige lõigu kohta – 1 punkt

2. lõik

Vaht aga kasvas. Algul oli teda kirmeke kausipõhjas. Siis ronis kaussi mööda üles nagu kass. Siis kerkis kausi kohale nagu lumehang. Ja siis hakkas see kuhi üle kausiääre alla valguma.

Hindamine

Õige vastus – 2 punkti. Iga eksimus võtab maha 0,5 punkti

Ülesanne on täidetud õige lõigu kohta – 1 punkt

3. lõik

Vaht valgus rohelise vahariidega lauale ja laualt kolme jalaga taburetile. Vaht voolas helekollasele põrandale ja helekollaselt põrandalt esikusse. Vaht pugus esikuukse vahelt välja ning jooksis mööda trepiastmeid alla nagu vahuvaip. Õuelt vonkles vahujõgi toa taha metsa, jõudes lõpuks otsaga merre välja.

Hindamine

Õige vastus – 2 punkti. Iga eksimus võtab maha 0,5 punkti

Ülesanne on täidetud õige lõigu kohta – 1 punkt

4. lõik

Laps, kes mererannas mängis, korjas valget vahtu. Iseenesest mõista tegi ta sellest vahukoogikest. Lapse ema aga, kes seal nägu kreemitas ja õhuvanni võttis, imestas, et küll täna on rannas palju merevahtu. See ema seal ei teadnudki, et see oli seesama vaht, mis üle kausiääre ajas. See ema seal ei osanud arvata, et seda vahtu sai nii palju, et ta pidigi merre voolama, kuhu mujale.

Hindamine

Õigesti muudetud ja õigesti maha kirjutatud lause – 3 punkti. Iga eksimus võtab maha 0,5 punkti

Ülesanne on täidetud õige lõigu kohta – 1 punkt

Punktid – 14 punkti

Ülesanne 3

Kes on kõige etem vetesell?

Kes on kõige vetem vetesell?

Kõige etem-vetem sell on kala,
*sest ta kõnnib kõigis vetes jala,
kõnnib igas järves, jões ja lahes,*
olgu need nii põhjatud kui tahes.
Kala vett ei karda ülepea,
olgu see tal kas või üle pea.

Hindamine

Iga rea õige paigutus – 1 punkt; kokku 3 punkti

Õige ärakiri – 2 punkti; Iga eksimus võtab maha 0,5 punkti

Samatähenduslikud sõnad ja väljendid

kõige parem	– kõige etem	käib	– kõnnib
ilma põhjata	– põhjatu(d)	vesisem	– vetem
üleüldse	– ülepea	ei pelga	– ei karda

Hindamine

Iga õige vastus – 1 punkt; kokku 6 punkti

Vastandtähdusega sõnad ja väljendid

lendab	– kõnnib
mitte üheski	– kõigis
kõige kehvem	– kõige etem
kuival maal	– vetes, järves, jões, lahes (vähemalt üks)

Hindamine

Iga õige vastus – 1 punkt; kokku 4 punkti

Punktid – 15

Ülesanne 4

See on suureõieline kellukas, pärit kellukaliste sugukonnast, perekonnast kellukas. Ta on kesksuvine kaunitar. Teda on peaaegu võimatu mitte märgata kuivades metsades, niitudel ja loodudel. Tema silmatorkavate siniste kellukakujuliste õite tõttu on poeedid teda uhkeks ja edevakski luuletanud. Varrelehed on tal pikad ja peenikesed. Heades tingimustes võib (ta) kasvada kuni meetrikõrguseks. Rahvasuus on (ta) tuntud ka kurekatla nime all.

Hindamine

Õigesti muudetud asesõnad ja tegusõnade lõpud – 5 punkti; Iga eksimus võtab maha 0,5 punkti

Õige ärakiri – 5 punkti; Iga eksimus võtab maha 0,5 punkti

Punktid – 10

TÖÖS KOKKU 54 PUNKTI

Punktide vastavus hinnetele:

48,5 – 54 punkti	(90% - 100%)	– hinne 5
38 – 48 punkti	(70% – 89%)	– hinne 4
24,5 – 37,5 punkti	(45% - 69%)	– hinne 3
11 – 24 punkti	(20% – 44%)	– hinne 2
0 – 10,5 punkti	(0% – 19%)	– hinne 1